

05 nov 2024 -09:08

Naar een universeel en automatisch alimentatiestelsel om economisch geweld te bestrijden?

Het Instituut voor de gelijkheid van vrouwen en mannen publiceert de resultaten van een haalbaarheidsstudie over de oprichting van een universeel en automatisch alimentatiestelsel. Vandaag de dag ontvangt in België één huishouden op vijf dat recht heeft op alimentatie, dit niet of niet regelmatig. Onbetaalde alimentatie is een gevaar voor bestaansonzekerheid, vooral voor eenoudergezinnen. Geconfronteerd met dit hardnekkige probleem heeft het Instituut een onderzoek laten uitvoeren door de KU Leuven en UAntwerpen over de invoering van een universeel en automatisch stelsel. Het doel van dit nieuwe stelsel zou zijn om de betaling van verschuldigde bedragen te waarborgen en tegelijkertijd de interactie tussen ex-partners te beperken, om zo slachtoffers van geweld te beschermen na de scheiding.

Het huidige systeem volstaat niet om economisch geweld aan te pakken

Het niet betalen van alimentatie blijft een groot probleem, vooral voor eenoudergezinnen, waarvan de meerderheid vrouwen met kinderen zijn (81,2%). In sommige situaties van intrafamiliaal geweld kunnen de alimentatiebijdragen worden gebruikt als een drukkingsmiddel door de ex-partners om de controle te behouden.

Om dit probleem te bestrijden, werd in 2003 de Dienst voor Alimentatievorderingen (DAVO) opgericht om onbetaalde alimentatie te innen bij de alimentatieplichtigen en, in sommige gevallen, voorschotten te betalen aan gezinnen. Het doel is om gezinnen en kinderen te beschermen tegen het financiële risico dat gepaard gaat met een scheiding. In de loop der jaren is de werking van DAVO geëvolueerd, maar er blijven nog steeds bepaalde obstakels. DAVO wordt bijvoorbeeld minder gebruikt door groepen met een laag inkomen of slachtoffers van (ex-)partnergeweld durven hier geen beroep op te doen, uit angst voor nieuw, meer of ernstiger geweld.

Volgens Liesbet Stevens, adjunct-directeur van het Instituut voor de gelijkheid van vrouwen en mannen, *"heeft het niet betalen van alimentatie een onmiddellijk effect op het gezinsbudget, vooral voor de meest kwetsbaren. De automatische tussenkomst van DAVO zou de toegankelijkheid voor alle gezinnen vergroten, het armoederisico voor de meest kwetsbaren aanzienlijk verminderen en de emancipatie en economische onafhankelijkheid van slachtoffers van partnergeweld versterken"*.

Een noodzakelijke hervorming om de gelijkheid te versterken

De studie van de KU Leuven en UAntwerpen maakt deel uit van het Nationaal Actieplan ter bestrijding van gendergerelateerd geweld (NAP 2021-2025). De werkzaamheden werden opgevolgd door een begeleidingscomité samengesteld uit DAVO, het Instituut, deskundigen en vrouwen- en gezinsverenigingen, evenals leden van de beleidscellen van Justitie, Financiën en Gendergelijkheid.

Op basis van de ervaringen in Quebec en Frankrijk worden verschillende mogelijkheden onderzocht om de toegang tot DAVO te verbeteren en de gevolgen van het niet betalen van alimentatie te verminderen:

- De maandelijkse voorschotten verhogen en/of voorschottenregeling uitbreiden naar ex-partners, wat het risico op armoede bij eenoudergezinnen, die vaak economisch kwetsbaar zijn, zou verminderen.

- Een automatisch systeem invoeren waarbij alimentatie automatisch wordt geïnd en betaald zonder tussenkomst van de begunstigden, wat de administratieve procedures en interacties tussen ex-partners zou verminderen en zo het risico op economisch geweld zou verkleinen.
- Een automatisch systeem invoeren met een voorschot in geval van niet-betaling. Deze optie combineert de twee vorige systemen.

Het doel ervan is om een duurzame oplossing te bieden aan gezinnen die de verschuldigde alimentatie niet ontvangen, zodat ze financiële zekerheid hebben en verwijderd blijven van potentiële bronnen van geweld. *"Het is onaanvaardbaar dat zoveel vrouwen na een scheiding nog blootgesteld worden aan partner- en economisch geweld,"* zegt Liesbet Stevens. *"Met een universeel en automatisch stelsel kunnen we niet alleen het inkomen van de betrokken gezinnen verzekeren, maar ook een cyclus van afhankelijkheid en kwetsbaarheid doorbreken."*

Het opzetten van zo'n universeel en automatisch stelsel zou een beslissende stap zijn in het versterken van de economische onafhankelijkheid van vrouwen en in de bescherming van eenoudergezinnen, terwijl het ook zou zorgen voor een betere naleving van gerechtelijke beslissingen over alimentatiebetalingen. Op basis van deze haalbaarheidsstudie is het nu aan de politieke besluitvormers om de nodige stappen te nemen om deze aanbevelingen in de praktijk te brengen.

[↓ Download de studie](#)

Instituut voor de gelijkheid van vrouwen en mannen
Victor Hortaplein 40
1060 Brussel
België
+ 32 2 233 44 00
<http://igvm-iefh.belgium.be>

Aurore Couvreur
Perscontact
+3222071698
comm@igvm.belgie.be

Véronique De Baets
Perscontact
+32 2 233 40 34
veronique.debaets@iefh.belgique.be